

PERSBERICHT

Integrale aanpak helpt nieuwkomers goed op weg

Onderzoek naar inburgering in de gemeente Amersfoort

De gemeente Amersfoort ondersteunt nieuwkomers op veel punten goed bij hun verplichte inburgering. Vooral de persoonlijke begeleiding door Integratiewerk en de speciale jongerenroute worden positief beoordeeld. Tegelijkertijd ziet de Rekenkamer Amersfoort verbeterpunten in de monitoring, de begeleiding richting werk en de nazorg voor kwetsbare groepen.

De rekenkamer onderzocht hoe de uitvoering van de Wet inburgering 2021 in gemeente Amersfoort verloopt en hoe statushouders de ondersteuning ervaren. De resultaten staan in het rapport *Inburgering onder één dak – De kracht van de Amersfoortse inburgeringsaanpak*. Voor het onderzoek zijn beleidsdocumenten en cijfers geanalyseerd en gesprekken gevoerd met ambtenaren, uitvoerende organisaties, raadsleden en inburgeraars zelf.

Veel waardering voor persoonlijke begeleiding

De gemeente Amersfoort heeft gekozen voor een aanpak waarbij de maatschappelijke begeleiding, taallessen en leerroutes en het werkfit maken grotendeels door één organisatie worden uitgevoerd: Stichting Integratiewerk. Volgens de rekenkamer zorgt dit voor korte lijnen en laagdrempelige ondersteuning. Inburgeraars voelen zich hierdoor gezien en geholpen. Problemen worden snel opgepakt en uitval wordt vaak voorkomen.

Ook de speciale jongerenroute wordt door de rekenkamer gezien als een sterk onderdeel van de aanpak. Jongeren worden hierin gericht voorbereid op vervolgonderwijs. Uit het onderzoek blijkt dat relatief veel jongeren vanuit deze route doorstromen naar een opleiding.

Gemeente staat op afstand van uitvoering

Tegelijkertijd constateert de rekenkamer dat de gemeente belangrijke onderdelen van de uitvoering heeft uitbesteed aan Integratiewerk. Het gaat bijvoorbeeld om het opstellen van een persoonlijk inburgeringsplan met de statushouders en het volgen van hun voortgang.

Hoewel deze werkwijze voordelen heeft voor de ondersteuning van statushouders, ontstaat hierdoor ook afstand tussen gemeente en uitvoering. Volgens de rekenkamer heeft de gemeente daardoor minder zicht op de dagelijkse praktijk en bestaat het risico dat kansen voor samenwerking met andere gemeentelijke onderdelen onvoldoende worden benut.

De rekenkamer beveelt aan om beleidsdoelen concreter en meetbaarder te formuleren en duidelijk vast te leggen hoe de gemeente haar wettelijke verantwoordelijkheid voor regie en toezicht invult.

Meer inzicht nodig in voortgang

Uit het onderzoek blijkt daarnaast dat de monitoring van de inburgering beter kan. Er is nog onvoldoende inzicht in vertragingen, uitval en de effecten van verschillende maatregelen. Door inhoudelijke rapportages te verdiepen wordt ook de informatievoorziening aan de gemeenteraad versterkt.

Het college krijgt daarom de aanbeveling om jaarlijks uitgebreider te rapporteren over de voortgang van inburgeraars en beter zichtbaar te maken welke knelpunten er zijn.

Combinatie van werk en taal blijft lastig

Een belangrijk doel van de Wet inburgering 2021 is dat statushouders zo snel mogelijk meedoen in de samenleving, bij voorkeur via werk. In de praktijk blijkt het combineren van taalonderwijs en werk echter ingewikkeld.

Het onderzoek laat ook zien dat er bij Integratiewerk en de afdeling Arbeidsintegratie van de gemeente verschillende visies bestaan over wanneer iemand 'werkfit' is. Een aanbeveling is om verschillen in interpretatie weg te nemen. Ook spelen praktische problemen mee, zoals tekort aan kinderopvang, beperkte taalvaardigheid en een tekort aan geschikte participatieplekken. De rekenkamer pleit ervoor om werkervaring al vanaf de start van het traject structureel onderdeel te maken van de inburgering. Daarnaast zou de gemeente meer passende participatie- en werkervaringsplekken moeten organiseren, vooral voor mensen in de Z-route (gericht op zelfredzaamheid).

Kwetsbare groepen vragen extra ondersteuning

Uit het onderzoek blijkt verder dat gezinsmigranten vaak meer ondersteuning nodig hebben dan nu wordt aangenomen. Zij moeten hun taallessen meestal zelf betalen en ontvangen minder begeleiding dan statushouders. Hierdoor bestaat het risico dat zij te weinig lessen volgen en vertraging oplopen in hun inburgering.

Ook voor kwetsbare statushouders die hun inburgering afronden, ontbreekt nog voldoende nazorg. Vooral mensen uit de Zelfredzaamheid-route hebben volgens betrokkenen vaak langer ondersteuning nodig.

De rekenkamer roept het college op om structurele afspraken te maken over doorverwijzing en nazorg, zodat inburgeraars niet uit beeld raken nadat hun traject officieel is afgerond.

Rapport en samenvatting

De rekenkamer heeft naast het onderzoeksrapport een infographic gemaakt van de onderzoeksuitkomsten. De documenten zijn te vinden op www.amersfoort.nl/rekenkamer.

Vervolg

De rekenkamer presenteert het onderzoek aan de gemeenteraad op 24 juni 2026. Op 1 juli 2026 bespreekt de gemeenteraad het onderzoeksrapport met elkaar en het college en besluit daarna over de aanbevelingen.

Rekenkamer

Rekenkamer Amersfoort is een onafhankelijk orgaan met als taak het toetsen van het door de gemeente gevoerde bestuur. De rekenkamer voert onderzoeken uit en doet naar aanleiding daarvan aanbevelingen aan de gemeenteraad. De gemeenteraad besluit over deze aanbevelingen.

Noot voor de redactie (niet voor publicatie):

Informatie: Martine van Engen, secretaris rekenkamer, 033-469 40 65, rekenkamer@amersfoort.nl, www.amersfoort.nl/rekenkamer